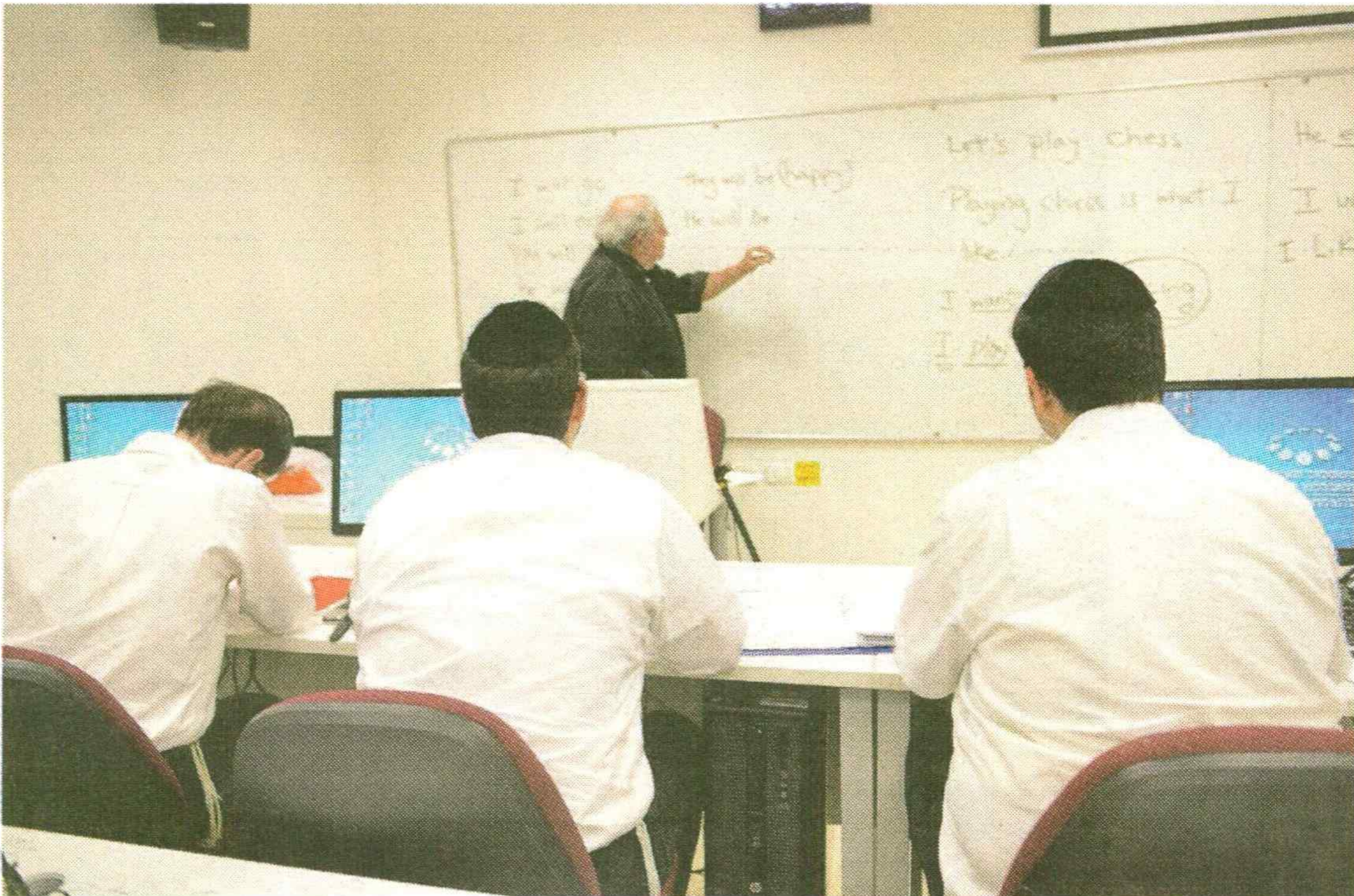

23.83x32.17	1	9	עמוד 9	המגזין	מערב -	24.12.2014	45737329-0
שמואל נאמן מוסד למחקר מדיניות לאומית בטכניון - 85300							

תורת ההשכלה

פרויקט חדש מציע לצעירים וצעירות במגזר החרדי לעשות תואר ראשון במשפטים, בכלכלה ובמחשבים בשלוחה מיוחדת של המכללה למינהל בבני ברק • מנכ"ל הקמפוס: "היום הם מבינים שהדרך לשוק העבודה חייבת לעבור דרך לימודים"

גלית עדות

בשנים האחרונות יותר ויותר חרדים מנסים להשתלב בשוק העבודה וזה בדיוק קהל היעד שאליו מכוון הקמפוס החרדי החדש של המכללה למינהל שנפתח לאחרונה בבני ברק ומציע לימודי תואר ראשון במדעי המחשב, בכלכלה ובמשפטים, כמו גם מכינה לקראת הלימודים. 150 גברים ונשים כבר נרשמו. וכן, הכיתות נפרדות.

"הגעתי למכינה עם ידע מועט במתמטיקה ובאנגלית והיה לי קשה", מספר משה, סטודנט שנה א' לכלכלה בקמפוס. "ולמרות שמצבי היה טוב יחסית, היו רגעים שהרגשתי שאני לא יכול יותר. ישבו לידי חבר'ה שמרוב ייאוש רצו לזרוק את שיעורי הבית לפח".

באנו עם אג'נדה ללמד, ולא תורה. סטודנטים בקמפוס החדש צילום: עידן גרוס

משה, תושב בני ברק, היה אברך בכולל ויועד להתקדם במסלול הלימודים התורניים עד לתפקיד של רב, אולם הוא רצה משהו אחר. אחרי שירות אזרחי במשרד לאזרחים ותיקים החליט לפנות ללימודים אקדמיים. "סימנתי לי למטרה להגיע ללימודי כלכלה מתוך מחשבה על העתיד", הוא אומר. "אשמח להשתלב אחרי התואר בבנק או במגזר הציבורי".

שילוב האוכלוסייה החרדית בתעסוקה הוא גורם מכריע בצמיחה הכלכלית של המשק, והגדלת השתתפותם בכוח העבודה עולה מפעם לפעם על שולחנה של הכנסת מתוך הבנה כי נפקדותם משוק העבודה מגבירה עוד יותר את הנטל על מעמד הביניים הקורס. גם המועצה להשכלה גבוהה נדרשת לסוגיה והוציאה קול קורא שביקש מהמוסדות האקדמיים להציע תוכניות לפתיחת מסלולים אקדמיים לחרדים. קצת מספרים: לפי נתוני משרד הכ"ל, ברבעון הראשון של שנת 2014 עמד שיעור התעסוקה של גברים חרדים על 44.5%, בעוד שיעור התעסוקה של גברים בגיל העבודה (25-64) בכלל האוכלוסייה עומד על כ-81%. עם זאת, ניתוח שערך בנק ישראל הצביע על עלייה מהירה בשיעורי תעסוקה של גברים חרדים בין השנים 2009-2011, ביחוד במגזר העסקי.

בשנים האחרונות פונים נשים וגברים חרדים ללימודים טכנולוגיים. לפי נתונים של מוסד שמואל נאמן, בין 250 ל-300 חרדים מסיימים את לימודיהם בתחום, מרביתם נשים. סקר

ובחלון ההודמנויות הזה אפשר לצאת ללימודים", אומר הסטודנט לכלכלה משה, אב לארבעה ילדים.

נטע זוסמן, בן 28, נשוי ואב לבת, לומד אף הוא כלכלה ומורה שהוא חריג בקרב חבריו. "הם אמרו לי: 'אנחנו לא יודעים את לוח הכפל, אז שנלך ללמוד?'", הוא מספר. "וכשאמרתי להם שיילכו לעבוד, הם טענו שבכולל הם מקבלים 2,500 שקלים לחודש ולא שווה להם בשביל תוספת של אלף שקל לצאת לעבודה סתמית באיזון חנות. אלה שמתנגדים ללימודים הם מיעוט. אני רואה יותר ויותר הורים ששולחים את הילדים לבתי הספר שמלמדים גם לימודי ליבה, שמעוררים את הילדים ללכת לשיבות תיכוניות. זה תופס תאוצה. המחויבות של הלימודים מחד זיקה אותי. אולי כצעיר בלי ילדים לא הייתי חושב על תואר".

כדי לסייע לסטודנטים החרדים גייסה המכללה קרנות שמעניקות מלגות, כך ששכר הלימוד עומד על כשליש מהסכום שאותו משלם סטודנט חילוני. ועדיין, הסטודנטים מרגישים שיש למדינה עוד מה לעשות כדי לעודד את חבריהם לצאת ללימודים. "אנחנו לא מבקשים תקציבים נוספים אלא אפליה מתקנת לחרדים במגזר הציבורי", אומר משה. "כדי שכשהוא יגיע ללימודים יהיה לו ברור שמחייב לו עבודה בסיומם. כיום מעסיקים רבים לא מוכנים להעסיק חרדים מכל מיני סיבות, כפי שפעם לא רצו להעסיק אתיופים או ערבים. העדפת חרדים במוסדות ממשלתיים תשנה את התמונה".

"יש הבדל בין גברים לנשים. במסגרת הלימודים התורניים לגברים אין לימודי ליבה ולכן הם מגיעים עם פערים גדולים, בעיקר במתמטיקה. בנינו מערכת אקדמית תומכת שלוקחת אותם יד ביד ומביאה אותם בתוך ארבע שנים לתואר. אין פשרות אקדמיות ולכן יהיו נטישות, בעיקר בסמסטר הראשון".

נחשפתם להתנגדות מצד רבנים?
"לא. בהתחלה התלבטנו אם לקחת רבנים לפקה, ולבסוף החלטנו שאנחנו לא רוצים להשתייך לזרם מסוים. באנו עם אג'נדה ללמד, ולא תורה. אנחנו מקפידים על הכללים, גם מבחינת הלבוש וההפרדה בין גברים לנשים".

ובקרב האקדמיה, הייתה התנגדות בלשהי להקמת קמפוס נפרד?
"נכנסנו לעולם לא מוכר, אבל יש לנו מוניטין ומותג שאנחנו חייבים להגן עליהם. כשסטודנט ייצא מהקמפוס החרדי לא יהיה הבדל בינו ובין סטודנט אחר. מבחינת החומר האנושי גילינו כמה מוחות מבריקים ופוטנציאל גדול. אנחנו מאמינים שזו התרומה שלנו לחברה הישראלית. כרגע אנחנו מסבסדים את הפרויקט והשקענו בו לא מעט כסף, אבל זו השקעה ארוכת טווח".

"חלון הזדמנויות"

ההשתלבות של הציבור החרדי לא פשוטה גם מכיוון שרובם מגיעים ללימודים כשהם כבר בעלי משפחה. "יש כמה שנות תפר עד שהמשפחה מתחילה לגדול ואתה צריך את הכסף,

שערך משרד הכלכלה ב-2008 העלה כי כמחצית מהגברים החרדים מעוניינים לרכוש השכלה אקדמית ו-39% היו רוצים לרכוש השכלה מקצועית.

אין פשרות

"יש פה שילוב בין אג'נדה ותוכנית עסקית", אומר רפי גמיש, מנכ"ל הקמפוס החרדי ויוזם הפרויקט. "זו אוכלוסייה שצריך לעזור בשילובה בשוק העבודה. לתוכנית יש פוטנציאל גדול".
במשך שנתיים עשה גמיש עבודת הכנה שכללה את הבנת צורכי האוכ"ל לסייע. "עברנו הפוך", הוא מסביר. "ברקנו באילו תחומים בשוק העבודה יש חוסר ומשם המשכנו. כך למשל גיינו שבתחום הכלכלה יש ביקוש אדיר לעובדים חרדים בקרב חברות - בדגש על בנקים, חברות ביטוח ושוק ההון - שמעוניינות להגביר את האחיזה במגזר. זה הצעד הזה הוביל אותנו ליצירת תוכנית עבודה עם בנק הפועלים ולאומי קארד, שישלבו את הסטודנטים בהתמחות אצלם".

מי קהל היעד שלכם?
"אנחנו לא הולכים לחנך את החרדים ולהטיף להם ללכת ללמוד, אלא לפנות לאלו שהחליטו ללמוד. למי שוכנעים. כרגע יש 7,000 סטודנטים חרדים באקדמיה ולפי הצפי של המועצה להשכלה גבוהה, בעוד שלוש שנים יהיו בין 14 ל-16 אלף סטודנטים. היום הם מבינים שהדרך לשוק העבודה חייבת לעבור דרך לימודים".
כשמגיעים אליכם סטודנטים שאפילו לא למדו לימודי ליבה?

משה, סטודנט: "אנחנו מבקשים אפליה מתקנת לחרדים במגזר הציבורי, כשחרדי יגיע ללימודים יהיה לו ברור שמחכה לו עבודה בסיומם. כיום מעסיקים רבים לא מוכנים להעסיק חרדים"